

Аналогічну норму закріплено у частині першій ст. 2 Закону України «Про колективні договори і угоди». Останній Закон доповнено новою ст. 9-1, якою передбачено поширення дії галузевої (міжгалузевої) угоди на всіх роботодавців галузі. Порядок поширення дії галузевої (міжгалузевої) угоди, її окремих положень буде затверджений Кабінетом Міністрів України.

Законом України від 12.05.2022 № 2253-IX передбачено низку й інших законодавчих новел, спрямованих на посилення захисту трудових прав та інтересів працівників, у тому числі щодо визначення ознак масового вивільнення працівників з ініціативи роботодавця, посилення відповідальності за порушення порядку повідомлення роботодавцем профспілки про масове звільнення та ін., що мають важливе значення в умовах воєнного стану.

Список використаних джерел

1. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану: Закон України від 15 березня 2022 року №2136-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text>
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав працівників: Закон України від 12.05.2022 № 2253-IX. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2253-20#Text>
3. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №30. Ст. 141.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент В. С. Тарасенко

Тішко Дмитро Анатолійович

*аспірант кафедри трудового права та права соціального забезпечення
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ЩОДО ЗАХИСТУ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Військова агресія РФ проти України змінила життя десятків мільйонів українців, змусило їх покинути свої домівки і шукати безпечні місця для проживання, щоб зберегти своє життя і життя своїх рідних. Після впровадження воєнного стану «понад 2 мільйонів українців зареєструвались як внутрішньо переміщені особи, із них 1,9 мільйона

вимушено переселилися вперше». Якщо ж враховувати, що військові дії тривають вже 8 років, то кількість таких осіб є набагато більшою. На сьогодні у Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб є інформація щодо 3,4 мільйона людей [1]. Найбільше внутрішньо переміщених осіб зареєстровані в Донецькій, Луганській, Харківській, Дніпропетровській та Київській областях.

Навіть у таких складних умовах воєнного часу держава дбає про внутрішньо переміщених осіб, вживаючи організаційних, правових, фінансових та інших заходів щодо їх соціального захисту, передбачених спеціальними нормативно-правовими актами, в тому числі прийнятими останнім часом.

Так, чинним законодавством України передбачена виплата внутрішнім переселенцям допомоги на проживання. До таких актів слід віднести постанову Кабінету Міністрів України «Про підтримку окремих категорій населення, яке постраждало у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України» від 16 квітня 2022 року №457, яка набрала чинності 19 квітня 2022 року [2]. Відповідно до зазначеної постанови з травня цього року допомога на проживання надається внутрішньо переміщеним особам, які: перемістилися з території територіальних громад, що розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій; або які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), у яких житло зруйноване або непридатне для проживання внаслідок пошкодження і які подали заявку на відшкодування відповідних втрат, зокрема, через Єдиний державний вебпортал електронних послуг.

Отже, з травня 2022 року на допомогу на проживання претендують ті переселенці, які перемістилися з території територіальних громад, що розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають в тимчасовій окупації. Щоправда, у березні та квітні місяцях така допомога надавалася більш широкому колу внутрішніх переселенців.

Про посилення соціального захисту внутрішньо переміщених осіб в умовах воєнного стану свідчать норми Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування сфер зайнятості та загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття під час дії воєнного стану» від 21 квітня 2022 року №2220-IX [3], який набрав чинності 07 травня 2022 року. Серед передбачених зазначеним Законом заходів варто відзначити

спрощення процедури надання статусу безробітного внутрішньо переміщеним особам. Ідеться про призначення допомоги по безробіттю внутрішньо переміщеним особам або особам, які перебувають на тимчасово окупованій території або на території, на якій ведуться бойові дії, які не мають документів про періоди страхового стажу, трудової діяльності, заробітну плату (дохід, грошове забезпечення).

Для отримання статусу безробітного внутрішньо переміщеним особам не потрібно буде особисто звертатися до центру зайнятості, можна буде скористатися телефоном або будь-яким іншим засобом комунікації.

Надання статусу безробітного всім внутрішньо переміщеним особам та особам, які перебувають на територіях активних бойових дій, відбуватиметься з 1-го дня реєстрації в центрі зайнятості. З цього ж дня буде призначена допомога по безробіттю.

Статус безробітного також зможуть отримати внутрішньо переміщені особи, які не мали можливості звільнитися з попереднього місця роботи, забрати свою трудову книжку. В такому випадку внутрішньо переміщені особи можуть звернутись із заявою на ім'я роботодавця про розірвання трудового договору до центру зайнятості. Своєю чергою центр зайнятості за допомогою будь-якого засобу комунікації повідомлятиме про це роботодавця, Пенсійний фонд та територіальний орган Державної податкової служби. При цьому днем звільнення вважатиметься наступний день після подання такої заяви.

Законом України від 21 лютого 2022 року №2220-IX передбачені заходи додаткового економічного стимулювання для роботодавців, які працевлаштовують внутрішньо переміщених осіб. Водночас внутрішньо переміщені особи, які отримали статус безробітного, мають право на одноразову фінансову допомогу для організації підприємницької діяльності.

Ці та інші заходи свідчать про посилення соціального захисту внутрішньо переміщених осіб в умовах повномасштабної агресії Російської Федерації проти України та про подальший розвиток відповідного правового інституту в системі сучасного права соціального забезпечення.

Список використаних джерел

1. Понад 2 мільйонів людей зареєструвались як внутрішньо переміщені особи після впровадження воєнного стану. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>

news/ponad-2-miljoniv-lyudej-zareyestruvalis-yak-vnutrishno-peremishcheni-osobi-pislya-vprovadzhennya-voyennogo-stanu

2. Про підтримку окремих категорій населення, яке постраждало у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України: Постанова Кабінету Міністрів України від 16 квітня 2022 року №457. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/457-2022-p#Text>

3. Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування сфер зайнятості та загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття під час дії воєнного стану: Закон України від 21.04.2022 №2220-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2220-IX#Text>

Науковий керівник к.ю.н., доцент А. О. Гудзь

Тодоріка Костянтин Володимирович

*аспірант кафедри трудового права та права соціального забезпечення
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛЮДЕЙ, ЯКІ ЖИВУТЬ З ВІЛ, АНТИРЕТРОВІРУСНОЮ ТЕРАПІЄЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Ураження вірусом імунодефіциту людини (далі – ВІЛ) у сучасних умовах є одним із тих соціальних ризиків, які кожного року набувають все більшого поширення. Україна вже давно посідає одне з перших місць серед країн європейського регіону за кількістю ВІЛ-позитивних людей. За оціночними даними, у 2018 році в країні проживало 244 000 ВІЛ-позитивних людей. На початку 2022 року цей показник вже перевищив 260 тис. осіб. Кожен сотий громадянин України у віці від 15 до 49 років інфікований ВІЛ [1], що зумовлює нагальну потребу в розробці ефективної системи соціального захисту людей, які живуть з ВІЛ, яка б включала не лише заходи щодо попередження поширення ВІЛ, але й дієвий механізм забезпечення відповідним особам можливості максимально довго продовжувати життя завдяки пригніченню вірусу в організмі.

Максимально пригнітити розмноження ВІЛ, відновити функції імунної системи, продовжити та підвищити якість життя ВІЛ-інфікованих людей покликана антиретровірусна терапія (далі – АРТ), яка є